

Kriminaalipolitiikka- ja rikosoikeusosasto
Rikosprosessi/
Rikoksentorjunta ja seuraamukset

Pöytäkirja

30.1.2026

Sakkomenettelyn uudistamistyöryhmä 2. kokous

Aika 17.12.2025 klo 10:15–12:10

Paikka kh. Kristian, Kirkkokatu 12 & Teams

Osallistujat Juho Martikainen, OM, puheenjohtaja
Hanna Leivo, OM, sihteeri
Jari Pajunen, SM
~~varajäsen Heidi Kankainen, SM~~
Sakari Haataja, ORK, Teams
varajäsen Maiju Wejberg, ORK, Teams
Konsta Arvelin, Poha, Teams, paikalla kello 11.25 lukien
varajäsen Olga Larinkari, Poha, Teams
Antti Sundberg, SY
Hanna-Maija Koivisto, SY
Krista Soukola, TIV, Teams
Tea Rantanen, HelKO
Markus Paljakka, Raja, Teams
Iisakki Anttila, Tulli, Teams
varajäsen Petri Kivelä, Tulli, Teams
Pekka Ylikoski, AA-liitto, Teams
~~varajäsen Björn Boucht, AA-liitto~~

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 10:15.

Todettiin, että ensimmäisen vaiheen hallituksen esitys on edelleen tarkoitus antaa viikolla 5. Esitys on tällä hetkellä laintarkastuksessa ja lainsäädännön arviointineuvostossa. Käytiin läpi lausuntokierroksen jälkeen tehtyjä muokkauksia.

Postiosoite
Postadress
Oikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Valtioneuvosto
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Meritullinkatu 10
00170 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
0295 16001
Internat.
+358 295 16001

Faksi
Fax
09 160 67730
Internat.
+358 9 160 67730

S-posti, internet
E-post, internet
kirjaamo.om@gov.fi
www.oikeusministerio.fi
www.justitieministeriet.fi

2. Menettelysäännökset (rangaistusmääräys)

Jatkettiin ministeriön toimittamien prosessikuvausten avulla sakkomenettelylain menettelysääntelyn läpikäyntiä sekä kartoitettiin asiaan liittyviä ongelmia. Keskusteltiin lyhyesti myös tarvittavien muutosten liittynästä tietojärjestelmiin.

Keskusteltiin sakkovaatimuksen ja rangaistusmääräyksen sisällöstä. Todettiin, että ko. ratkaisujen sisältöä kuvaavat luettelot on syytä selkeyttää. Olennaisia muutostarpeita niissä ei ole. Kuitenkin voimassa olevan lain 8 §:n 3 momentin 2 kohdan kirjauksesta ”muut rikkomuksen kuvaamiseksi tarpeelliset tiedot” voitaisiin harkita muutettavaksi samansisältöiseksi oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (ROL) 5 luvun 3 §:n kanssa.

Todettiin, että edellisessä kokouksessa keskusteltiin koneellisesta allekirjoituksesta, tiedoksiannoista sekä digi ensin -hankkeen vaikutuksesta sakkomenettelylakiin, joita kaikkia asioita on edelleen selvitettävä myös sakkovaatimuksen ja rangaistusmääräyksen antamiseen liittyen.

Jatkettiin keskustelua tiedoksiannoista. Pohdittiin, tarvitseeko asianomistaja sakkovaatimusta tiedokseen vai riittääkö, että ainoastaan rangaistusmääräys toimitettaisiin asianomistajalle. Asiassa on varmistettava, että asianomistajalla on tosiasiallinen mahdollisuus muutoksenhakuun. Tiedoksianto koskeva vaihtoehtoksi ehdotettiin, että poliisi antaisi sakkovaatimuksen sekä epäilylle että asianomistajalle tiedoksi. Tiedoksiannon tulisi olla epäilylle todisteellinen mutta asianomistajan tiedoksiannon ei välttämättä tarvitsisi olla todisteellinen tiedoksianto. Rangaistusmääräyksen antamisen jälkeen riittäisi, että syyttäjältä lähtisi asianosaisille rangaistusmääräys postitse, sähköpostilla tai suomi.fi-palveluun.

Vaihtoehtoja tiedoksiannoille olisi, että 1) poliisi antaa sakkovaatimuksen tiedoksi, 2) tiedoksianto toteutetaan kuten tuomioistuimen tiedoksiannot tai 3) Syyttäjälaitos antaa rangaistusmääräyksen tiedoksi. Yksi vaihtoehto tiedoksiantoihin läheisesti liittyvän muutoksenhaun alkamisajankohdan määrittämiseen olisi se, että syyttäjä ilmoittaisi asianosaisille noin viikon etukäteen ratkaisun antamisesta, mistä ajankohdasta alkaisi esimerkiksi 30

päivän valitusoikeus. Tältä osin todettiin, että ratkaisun antopäivän määrittäminen ennakolta on Syyttäjälaitoksessa hankalaa asian ratkaisemiseen liittyvien työtapojen ja tietojärjestelmään liittyvien seikkojen vuoksi. Nostettiin lisäksi keskusteluun oikeudenkäymiskaaren 11 luvun 3 a §:n säännös tuomioistuinten tiedoksiannosta.

Sovittiin, että jatketaan valmistelua edellä kuvattujen vaihtoehtojen tarkemmalla tarkastelulla.

Keskusteltiin sakkomenettelylain 24 §:n sisällöstä sekä siitä, mitä tarkoittaa pykälän kirjaus ”syyttäjän on viivytyksettä tarkastettava hänen käsiteltäväkseen - -”. Kun asia tulee Syyttäjälaitoksessa vireille, sitä ei jaeta tällöin kenellekään syyttäjälle vaan asia odottaa ”sakkosäkissä” ratkaisua ja ratkaisijaa. Poliisi ei siirrä asiaa syyttäjän sakkosäkkiin ennen kuin kaksi viikkoa on kulunut tiedoksiannosta. Poliisilla on valmius tehdä siirto jo aiemmin, mikäli asianosaisen mahdollisuudesta toimittaa selvitystä syyttäjälle luovutaan. Tältä osin todettiin, että poliisi ei halua antaa tietoa sakkosäkiä ORK:lle liian aikaisin. Nykyinen kahden viikon aika, jolloin poliisi ei vielä siirrä asiaa syyttäjän sakkosäkkiin, liittyy siten sekä mahdolliseen virheen korjaamiseen liittyviin seikkoihin että ORK:lle toimitettaviin määräaikoihin.

Syyttäjälaitoksen tilastoista kävi ilmi, että keskimääräinen ratkaisuaika sakkoasioissa on ollut 19 päivää siitä, kun asia on saapunut syyttäjän säkkiin. Käsittelyn kestolla voi olla merkitystä muutoksenhakuajan määrittelyssä.

Todettiin myös, että mikäli syyttäjä jättää rangaistusmääräyksen antamatta, asia ei saa lainvoimaa vaan se voidaan käsitellä uudelleen. Tältä osin asiaa on avattu sakkomenettelylain vanhassa hallituksen esityksessä.

Todettiin, että syyttäjällä tulee olla jatkossakin samat toimintavaihtoehdot sakan käsittelyssä kuin nykyisinkin. Tarkoituksenmukaista olisi järjestää pykälät tältä osin siten, etteivät syyttäjän ratkaisuvaihtoehdot ole hajallaan eri pykälissä. Sovittiin, että valmistelua jatketaan keskustellun perusteella.

3. Muutoksenhakusääntely

Käytiin läpi nykyistä muutoksenhakusääntelyä ja hankkeen 1. vaiheessa sääntelyyn tehtäviä muutoksia. Todettiin, että sakon täytäntöönpano alkaa vuoden 2026 alusta lukien pääsääntöisesti sakon lainvoimaisuudesta.

Työryhmässä katsottiin, että sakkomenettelylain 34 §:n 1 momentista olisi perusteltua poistaa viittaus lain 3 luvun sääntelyyn. Sovittiin, että viittauksen poistamista selvitetään.

Keskusteltiin muutoksenhakuajoista. Muutoksenhakuajat liittyvät olennaisesti tiedoksiantoratkaisuun, koska muutoksenhakuajan alkaminen on mahdollista kytkeä tiedoksiannon tapahtumiseen. Todettiin että nykyisin muutoksenhakuaja alkaa joko suostumuksesta (rangaistusmääräys) tai tiedoksiannosta (sakkomääräys). Muutoksenhakuajan alkaminen voisi olla hyvä sitoa sekä sakko- että rangaistusmääräyksessä tiedoksiantoon. On kuitenkin varmistettava, ettei synny tilanteita, joissa muutoksenhakuaja on kulunut umpeen ennen kuin syyttäjä tekee ratkaisun asiassa.

Todettiin, että sakkomenettelylain 35 a §, 35 b §, 35 c § ja 35 d § sisältävät riittävän ja tarkoituksenmukaisen sääntelyn muutoksenhakumenettelystä. Käräjäoikeusmenettelyä koskevaan epätietoisuuteen voidaan vastata koulutuksella, eikä sääntelyä ole tämän vuoksi tarve muuttaa. Sovittiin, että jatketaan muutoksenhakusääntelyn tarkastelua.

Todettiin, että asian perintätunnus vaihtuu, kun asiaa käsitellään käräjäoikeudessa. Käräjäoikeuden ratkaisuun kirjataan myös vanha perintätunnus näkyviin. ORK joutuu kuitenkin manuaalisesti tekemään perintätunnusten yhdistämistä. Ehdotettiin selvitettäväksi, olisi mahdollista, ettei perintätunnus muuttuisi muutoksenhakuvaiheessa eli kun asiaa käsitellään käräjäoikeudessa. Kyse on enemmän tietojärjestelmä- kuin lainsäädäntökysymyksestä.

Keskusteltiin lisäksi perintätunnuksen ilmoitusvelvollisuudesta. Voimassa olevan lain mukaan tilanteessa, jossa syyttäjälle toimitetaan asiassa lisäselvitystä, ei ole velvollisuutta ilmoittaa perintätunnusta. Mikäli syyttäjälle

voitaisiin toimittaa selvitystä myös jatkossa, olisi tarpeen säätää perintätunnuksen ilmoitusvelvollisuudesta syyttäjälle toimitettavan lisäselvityksen yhteydessä.

Käytiin keskustelua siitä, tulisiko syyttäjällä olla muutoksenhakuoikeus sakkomenettelyssä vai onko tarkoituksenmukaista ennemminkin laajentaa viranomaisen itseoikaisua koskevaa sääntelyä. Todettiin, että viranomaisen virheen korjaamista koskevaa pykälää 37 § olisi perusteltua laajentaa koskemaan myös selviä viranomaisen tekemiä asiavirheitä. Voimassa oleva laki mahdollistaa ainoastaan ns. kirjoitus- tai laskuvirheen korvaamisen itseoikaisuna.

Nostettiin vielä esiin käräjäoikeuden syyttäjältä pyytämät lausumat sakkomenettelyasioissa, joissa valitus koskee ainoastaan tuloksettyksiä. Oikeudenkäymiskaaren 26 luvun 3 §:n nojalla valittajan vastapuolelta ei tarvitse pyytää vastausta, mikäli se on ilmeisen tarpeetonta. Syyttäjälaitos esitti, että pykälää sovellettaisiin aktiivisesti.

Keskusteltiin vielä siitä, että tietyt ylimääräistä muutoksenhakua koskevat asiat käsitellään nykyisen lain nojalla korkeimmassa oikeudessa. Tätä ei pidetty tarkoituksenmukaisena. Mikäli asia käsitellään korkeimmassa oikeudessa, syyttäjän on hoidettava kirjeenvaihto korkeimpaan oikeuteen valtakunnansyyttäjän toimiston kautta. Todettiin, että jatketaan keskustelua tältä osin seuraavassa kokouksessa ja selvitetään asiaa.

3. Muut asiat

Todettiin, että keskustelua jatketaan seuraavassa kokouksessa, joka pidetään 2.3.2026.

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 12.10.